

СТАНОВИЩЕ

от проф. д-р Мария Костадинова Георгиева, член на научното жури за присъждане на научната длъжност „доцент” по 2.1 Филология (семантика на английския език), обявен от СУ „Св. Климент Охридски”, ДВ бр. 885/08. 11. 2011 г.

Кандидат: гл. ас. д-р Росица Филипова Ишпекова, ФКНФ, катедра „Англицистика и американистика”, СУ „Св. Климент Охридски”

1. Преподавателска дейност

Гл. ас. Росица Ишпекова, която е единствен кандидат по обявения конкурс за доцент по семантика на английския език е завършила специалност „Английска филология” през 1985 г. През 1989 г. спечелва конкурс за редовен аспирант към катедра „Английска филология”, а през 1998 г. след успешна защита на докторски труд на тема *„Метафорична мотивация на лексеми и фразеологични единици с названия на животни в българския и английския език”* получава и докторска степен. През периода 1991 – 94 г. работи като хоноруван преподавател, а от 1995 г. въз основа на конкурс е назначена за редовен асистент в катедра „Англицистика и американистика”. Като преподавател в катедрата Ишпекова е водила курсове по практически английски език, упражнения по общо езикознание и семантика, а понастоящем е титуляр на курса по семантика (лекции и упражнения) в бакалавърската програма „Английска филология” и на „Метафората в езика и мисленето” в магистърската програма „Английският език в модерното общуване”. Автор е на три курса: *семантика* (задължителен курс, бакалавърска степен), *когнитивна лингвистика и метафората в езика и мисленето* (задължителни курсове в магистърската степен). От 1997 г. до днес е била научен ръководител на 15 магистърски тези, а понастоящем участва в научното ръководство и на една докторантка. В продължение на 9 години е била също директор на магистърска програма „Език и общуване”. Д-р Ишпекова е била на две специализации във Великобритания, едната от които въз основа на спечелен конкурс. Така изредените дейности ми дават основание да заключа, че по точка „преподавателска дейност” тя напълно покрива изискванията за доцент.

2. Научно-изследователска и научно-практическа дейност

За конкурса д-р Росица Ишпекова кандидатства с една монография, осем научни статии, 1 научно съобщение и участие като преводач/редактор в три редакционни

колектива. Основният научен труд на кандидатката е монографията *Policing the Naughty Newbies*. В него тя изследва набор от концептуални метафори, посредством които английският вестник *Файнаншъл Таймс* представя две от най-горещите теми за България след присъединяването ѝ към Европейския съюз – борбата с корупцията и организираната престъпност. Чрез прецизен анализ на всички публикации по темата в периода 2007 – 2010 г. авторката излага своята теза, че „обективното представяне на фактите”, което традиционно фигурира в уставните правила на всички сериозни медии е всъщност една илюзия. В публичния (вкл. журналистическия) дискурс винаги присъства като основен конститутивен компонент определена оценъчна перспектива, която служи съзнателно или несъзнателно като критерий за „очевидна” истина, и през която се излагат всички факти или събития. За теоретична основа на своето изследване авторката възприема когнитивната теория на метафората и критическия анализ на дискурса. Решението ѝ да взимашта от аналитичния инструментариум на тези два подхода може да се изтъкне като специфичен приносен момент. Така тя се възползва от генерализиращата сила на концептуалните метафори, определяни в когнитивната теория като универсално средство за концептуализация на абстрактни чрез конкретни понятия (Лейкоф и Джонсън 1980). В същото време чрез критическия дискурсивен анализ се показва как метафоричните следствия на базови концептуални метафори могат да бъдат прагматично модулирани в дискурса според възприетата перспектива на представяне и да се превърнат в инструмент за манипулация и идеологически внушения. Друга сполучлива стратегия на авторката изпъква при представянето на европейския съюз посредством концептуалния модел на Дж. Лейкоф, основан на метафората **НАЦИЯТА КАТО СЕМЕЙСТВО**, в който съжителстват подмоделите на **СТРОГИЯ** и **ГРИЖОВНИЯ БАЩА**. В своя анализ тя прецизира и разширява този модел като добавя подмоделите на **УСПЕШНИТЕ ЧЛЕНОВЕ** и **НЕПОСЛУШНИТЕ НОВАЦИ**. В тази концептуална рамка ясно изпъква неолибералната идеология, която отстоява английският вестник, представяйки като напълно очевиден и единствено верен един негативен образ на България като „непослушното дете” на ЕС. На фона на обилна социално-политическа информация за присъединяването на България към ЕС и за проблемите, които накърняват имиджа ѝ като равноправен член на европейското семейство, авторката успешно показва как чрез вграждане в определени концептуални метафори може да изпъкне по-релефно идеологическата мотивация на използваните дискурсивни модели. Би било интересно, и това е препоръката ми към авторката, да се проучи как се съпоставят концептуалните модели използвани в английския вестник с моделите на концептуализация на съответните явления от българската социална действителност в местния медиен дискурс.

Концептуалните метафори са в центъра на изследователските търсения на д-р Ишпекова и в останалите ѝ научни публикации. Тя изследва метафоричната интерпретация на значението на идиоми и фразеологични единици включващи животни и доказва, че противно на общоприетото мнение за непрозрачност на фигуративните значения в повечето от случаите те могат да бъдат обяснени с присъщото на човешкото

мислене свойство да обяснява абстрактни чрез конкретни понятия посредством метафори. Тази теза е развита обстойно и в редица публикации, в които лексикалните словосъчетания включват думи обозначаващи части от тялото – око, ухо, сърце и т.н. Има също няколко изследвания, някой от тях в контрастивен план, за ролята и функциите на концептуалните метафори при изразяване на чувства, емоции и ирония. Интерес представлява тезата на авторката, че иронията е следствие на вътрешно присъщата нагласа на човека да представя личните си ежедневни преживявания в ироничен план и следователно следва да се причисли към основните средства за концептуализация на личния опит на хората. Дискутирана в една статия е също и темата за мястото на концептуалните метафори в политическия дискурс, като тук за първи път се прави опит на обединяване на подходите на когнитивната лингвистика с критическия анализ на дискурса, което, както казах, смятам за сполучливо решение.

Макар и немногобройни научните трудове на д-р Ишпекова са много стойностни по съдържание и е наистина много жалко, че кандидатката има само една публикация в чуждо списание. Тя има 10 участия с доклади на конференции, повечето международни и фактът, че при толкова затворен кръг на разпространение на нейната продукция тя има 8 цитирания и 7 индексирани публикации говори за високо качество на нейната научна продукция

3. Заключение

На основание на изразената положителна оценка на преподавателската работа, научната и научно-приложна продукция на д-р Росица Филипова Ишпекова моето окончателно становище е, че тя покрива всички нормативни изисквания на ЗРАСРБ и ще подкрепя решението на уважаемото научно жури да ѝ се присъди академичната длъжност „доцент” по обявения конкурс в СУ „Св. Климент Охридски”.

София, 18. 02. 2012

Член на научното жури:

/Проф. д-р Мария Георгиева/

СУ „Св. Климент Охридски”/